

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 62858-12-20 לירית-קאל בע"מ ואח' נ' פרוסות פקטורי בע"מ ואח'

לפני כבוד השופטת יעל בלכר

התובעות

1. לירית-קאל בע"מ
 2. אירית לוי
 3. גילי אברהם קריספין
- ע"י ב"כ עו"ד רמי קוגן

נגד

הנתבעים

1. פרוסות פקטורי בע"מ
 2. אורי הרצברג
 3. אסף לוי
- ע"י ב"כ עו"ד איל רז

החלטה

עניינה של החלטה זו בשאלה אם מדובר בתביעה ב"עניין כלכלי", שהסמכות לדון בה נתונה למחלקה הכלכלית.

רקע עובדתי, התביעה וטענות הצדדים

1. לפניי תובענה לסעד הצהרתי לביטול הסכמים שנחתמו בין הצדדים להשקעה כנגד הקצאת מניות ולפיצויים בסך כולל של 3,922,777 ש.ש.
התובעת 1 (לירית-קאל) היא בעלת מניות רגילות בנתבעת 1, חברת פרוסות פקטורי בע"מ (פרוסות או החברה). התובעות 2 ו-3 הן בעלות מניות בלירית-קאל.
הנתבעים 2-3 הם בעלי מניות רגילות ומניות הנהלה בפרוסות. הנתבע 2 הוא מנכ"ל פרוסות. (ראו תדפיס רשם החברות של פרוסות, נספח 1 לכתב התביעה).
2. התובעות 2-3 התקשרו עם פרוסות בהסכם מיום 28/5/17 שכוותרו "הסכם השקעה כנגד הקצאת מניות" (ההסכם הראשון, נספח 4 לכתב התביעה); וזאת, בעבור לירית-קאל, שהייתה חברה בהקמה. באותו מעמד נחתם גם פרוטוקול חתימת הסכם, שמציין חלק מהמצגים הכלולים בהסכם (נספח 5). לפי הסכם זה, פרוסות תקצה לתובעת 1 10% ממניות החברה הרגילות בתמורה להשקעה של 700,000 ש.ש. ביום 28/1/18 נחתם הסכם נוסף שכוותרו "נספח להסכם השקעה מיום 28.5.2017", לפיו הוקצו ללירית-קאל עוד 5% מניות רגילות בתמורה לסך של 200,000 ש.ש. (ההסכם השני, נספח 6).
הסכם הראשון וההסכם השני יכוננו להלן, יחדיו: **ההסכם או הסכם ההשקעה**.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 62858-12-20 לירית-קאל בע"מ ואח' נ' פרוסות פקטורי בע"מ ואח'

3. מעיון בהסכם עולה, כי הוסכם שמידי סוף רבעון ייבחן מאזן החברה וככל שיווצר עודף תזרימי, יימשכו לפחות 50% מהרווחים על חשבון דיבידנד (ס' 3). כמו כן, כנגד ההשקעה יוענקו למשקיעה סמכויות לקבל החלטות בקשר לחברה ולהתנהלותה. נקבע כי במקרה של השקעה נוספת לא ידוללו זכויותיה (בתנאים כמפורט שם). כמו כן, החברה לא תבצע פעולות כספיות בסך של למעלה מ-180,000 ₪ לספק בודד שאינו רשות מס, ללא הסכמת המשקיעה מראש ובכתב. הסכמה כאמור תידרש לגבי כל החלטה בעניין תשלומים וטובות הנאה לבעלי מניות, נושאי משרה או קרובי משפחתם. ניתן לקבל החלטה על העלאת משכורת או הטבה אחרת לצדדים להסכם ברוב רגיל, ובלבד שתחול באופן שווה על הצדדים (ס' 4.8 להסכם). כן נקבע, כי למשקיעה לא תהא כל התחייבות בקשר עם מעשים שנעשו שטרם חתימת ההסכם ונקבעו הוראות גם ביחס לחתימה על ערבות אישית בבנקים (ס' 6-7 להסכם).
4. לטענת התובעות, הנתבע 2 ניהל מגעים עם התובעות 2-3 טרם חתימת ההסכמים וביחד עם הנתבע 3, הציגו בפניהן מצגי שווא, בין היתר, בנוגע למצבה הכלכלי של פרוסות וזהות מחזיקי המניות בה. בתרמית הצליחו לקבל מלירית-קאל סך של 900,000 ₪ שיועדו לכאורה לפרוסות ובפועל, כך לפי הטענה, השתמשו בהם לצרכיהם הפרטיים תוך ניצול חוסר ניסיון התובעות.
5. עוד נטען, כי הנתבעים הפרו את ההסכם הפרות יסודיות. מסתבר שלאחר ההסכם הראשון, פרוסות נטלה הלוואות שמעבר לסך של 180,000 ₪ ללא ידיעתן והסכמתן של התובעות. בנוסף, התובעות 2-3 נדרשו ע"י הבנק לחתום על ערבות אישית למלוא חובות פרוסות לבנק, בניגוד להסכם שקובע כי יחתמו על ערבות אישית כפי חלקן בחברה בלבד. רק לאחר דין ודברים הודיעו הנתבעים 2-3 כי ניתן אישור הבנק לחתימה על ערבות יחסית, אך התובעות 2-3 לא חתמו, משלא נענתה דרישתן לקבל נתונים על היקף החובות של פרוסות טרם החתימה. בנוסף, כך נטען, הכספים שהועברו ע"י לירית-קאל לפי ההסכם השני (200,000 ₪) הועברו לחשבונות הנתבעים 2-3. לידי התובעות התגלגל מסמך שבו נטען כי לירית-קאל רכשה את מניות הנתבעים 2-3, לכן, את הכסף יש להעביר לחשבונות הפרטיים של הנתבעים 2-3 והעברת סכום ההשקעה לחשבון פרוסות, בטעות יסודה. זאת ועוד - התברר ללירית-קאל כי נעשה שינוי בשכר "השותפים" (בעלי המניות), בניגוד להסכם, ללא הסכמתה מראש ובכתב ומבלי שהחלטה תחול באופן שווה על כל השותפים. מעבר למשכורות המנופחות, הנתבעים 2-3 משכו ללא ידיעתן והסכמתן של התובעות כספים מפרוסות והם חייבים לה לפי מאזן הבוחן, כ-500,000 ₪. משיכות נוספות נעשו גם באמצעות קרובי משפחה של הנתבעים 2-3 שמועסקים בפרוסות ומשתכרים מעבר לשכר שהיו אמורים להרוויח.
6. בנסיבות כמפורט, התובעות טוענות כי הן זכאיות לבטל את ההסכם וכך עשו במסגרת כתב התביעה. נתבע פיצוי בשיעור של 15% (כחלקה של התובעת) מהרווח הצפוי בהנחה שהחווה היה מקויים תקופה מינימלית של 10 שנים - בסך 3 מיליון ₪ (לצרכי אגרה), בצירוף החזר

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 62858-12-20 לירית-קאל בע"מ ואח' נ' פרוסות פקטורי בע"מ ואח'

הסכומים ששולמו על פי ההסכם (בניכוי 230,000 ₪ ע"ח חלוקת דיבידנד) ופיצוי בגין עוגמת נפש. בסך הכל עומדת התביעה על סך של כ- 3.9 מיליון ₪, לחיוב הנתבעים כולם, יחד ולחוד.

7. לפי הטענה הנתבעים 2-3 כבר פעלו באותה שיטה בעבר כלפי משקיעים אחרים ויש לבצע הרמת מסך ולחייבם באופן אישי, ביחד ולחוד עם פרוסות. ביחס לנתבעים 2-3 נטען להפרת חובת תום הלב של הנתבעים 2 ו-3 כבעלי מניה לפי סעיף 192 לחוק החברות, תשנ"ט-1999 (**חוק החברות**). כן נטען להפרת חובת ההגינות של בעל שליטה בחברה לפי סעיף 193(א) לחוק זה, מהטעם שפרוסות היא "מעין שותפות" ובנסיבות אלה חובת ההגינות שחלה כלפי החברה חלה גם כלפי התובעות. נטען גם כי יש מקום להטיל על הנתבעים 2-3 אחריות אישית מכוח סעיפים 56 ו-57 לפקודת הנזיקין הנזיקין [נוסח חדש] (**פקודת הנזיקין**), שעה שפרוסות היא, כאמור, "מעין שותפות". ככזו, "חלות על בעלי המניות של פרוסות-ה"שותפים" החובה לנהוג בתום לב ושלא לקפח את בעלי המניות האחרים והן חובות במדרג גבוה יותר, שחלות לאור היחסים המיוחדים של בעלי המניות. הפרה של כל החובות הללו מקימה עילה אישית לבעלי המניות זה כלפי זה..." (ההדגשה במקור - י"ב) (סעיף 85 לכתב התביעה).

8. יצויין כי עם הגשת כתב התביעה הוטלו לבקשת התובעות, עיקולים במעמד צד אחד על חשבוניות פרוסות.

9. בכתב ההגנה, הכחישו הנתבעים את הטענות. כן הגישו תביעה שכנגד על סך 2,000,000 ₪ בטענה להפרת ההסכם על ידי התובעות, ביטול ההסכם שלא כדין ופנייה למתחרים של פרוסות בעודן בעלות מניות בחברה. התבקש צו המורה על אכיפת ההסכם וצו המורה לתובעות לחתום על ערבות אישית לפרוסות כלפי בנקים וצדדי ג' לפי ההסכם. **עוד טענו הנתבעים, כי הסמכות לדון בתובענה נתונה למחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי. טרם הכרעה בסוגיית הסמכות, השלימו הצדדים טענותיהם בכתב בעניין זה.**

10. **לטענת הנתבעים**, התובעות הן בעלות מניות בפרוסות והתגלע סכסוך בין בעלי המניות. יתר על כן, התובענה מוגשת גם כנגד חברת פרוסות עצמה, כצד להסכם. במסגרת התובענה מבקשות התובעות מבית המשפט להצהיר על בטלות ההסכם ולפסוק פיצויים בעילות נזיקיות וחוזיות שונות. התובענה נסבה על טענות להפרת הסכם לרכישת מניות ולביטולו והיא בבחינת "עניין כלכלי" כהגדרתו בסעיף 42ב(א)(3) חוק בתי המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד-1984 (**חוק בתי המשפט או החוק**). זאת, ניתן ללמוד גם מדברי התובעות עצמן, שהעידו כי תביעתן מבוססת על חובות הנתבעים כבעלי מניות לנהוג בתום לב ולא לקפח את בעלי המניות האחרים (ראו המצוטט בסעיף 7 לעיל).

11. **התובעות** סבורות כי הסמכות העניינית נתונה לבית משפט זה, שכן הסעד המבוקש הוא סעד הצהרתי לביטול ההסכמים ולפיצוי בשל מצגים כוזבים, מעשי תרמית והתנהגות חסרת תום

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 62858-12-20 לירית-קאל בע"מ ואח' נ' פרוסות פקטורי בע"מ ואח'

לב מצד הנתבעים בשלב המשא ומתן לפני כריתת ההסכם ולאחריו. הסעדים מבוקשים מכוח חוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973 וחוק החוזים תרופות (תרופות בשל הפרת חוזה), תשל"א-1970 ובהתאם ל"מבחן הסעד" הסמכות העניינית נתונה לבית משפט זה. לא די בהעלת טיעון לגבי מניות בחברה כדי להעביר את הסמכות העניינית למחלקה הכלכלית. אף שהמחלוקת היא סביב מניות, לסכסוך היבטיים חוזיים בלבד, ללא צורך במומחיות כלכלית.

דיון והכרעה

12. סעיף 42ב(א) לחוק בתי המשפט מגדיר "עניין כלכלי", בין היתר כדלקמן:

"42ב(א)

(1) עניין אזרחי לפי כל אחד מהחוקים המפורטים להלן:

...

(ד) הוראות חוק החברות המנויות בסעיף 40(5), למעט עניין אזרחי לפי פרק ראשון א' לחלק התשיעי וסעיף 362 לחוק האמור ועניין אזרחי לפי הפרק השלישי לחלק התשיעי לחוק האמור בהליך פשרה או הסדר שמטרתו הבראת חברה;

...

(3) עניין אזרחי בקשר לזכויות או לחובות של בעלי מניות בחברה ככאלה, המוסדרים בתקנון החברה או בחוזה אחר;

...

(6) עניין אזרחי שהוא בסמכות בית משפט שלום לפי סעיף 51(א)(2) או (3) או בסמכות בית המשפט המחוזי לפי סעיף 40, הכרוך בעניין כלכלי כאמור בפסקאות (1) עד (5), ובלבד שנושאם אחד או שהם נובעים מאותן נסיבות ושחלקו של העניין הכלכלי הוא משמעותי; לא היה חלקו של העניין הכלכלי משמעותי, רשאי בית המשפט להעביר גם את העניין הכלכלי לבית המשפט המוסמך לדון בעניין האזרחי כדי שידון בהם יחדיו, אם לדעתו הנזק מפיצול הדיון עולה על התועלת מקיום הדיון בפניו; בית המשפט שאליו הועברה תובענה לפי סעיף זה לא יעבירו עוד".

13. סעיף 40(5) לחוק בתי המשפט שנוכח בסעיף 42ב(א)(1) קובע כי "עניין אזרחי לפי חוק החברות, התשנ"ט-1999, למעט עניין אזרחי שבית המשפט לענייני משפחה מוסמך לדון בה, עניין אזרחי לפי סעיפים 6, 7 ו-353 לחוק האמור שיידון בבית המשפט שלו הסמכות לדון בתובענה ועניין אזרחי לפי סעיפים 354(ב)(5) ו-359 לחוק האמור".

14. חוק בתי המשפט קובע כי למחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב סמכות עניינית בלעדית לדון בעניינים שהוגדרו כ"עניינים כלכליים". בדברי ההסבר להצעת החוק, צוין כי "הרציונל שבבסיס ההסדרים המוצעים בהצעת חוק זו הוא יצירת תשתית קבועה ומהודקת של מערכת שיפוט יעילה ומקצועית, שבה יידונו מרבית העניינים הנעוצים בדין הכלכלי. ההסדרים המוצעים יאפשרו התמקצעות של השופטים שידונו בעניינים הכלכליים, ויביאו

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 62858-12-20 לירית-קאל בע"מ ואח' נ' פרוסות פקטורי בע"מ ואח'

לאחידות ולעקביות הפסיקה בעניינים אלה, ולהקטנת אי הוודאות ולהגברת היציבות בתחום הכלכלי."

[ראו דברי ההסבר להצעת חוק בתי המשפט (תיקון מס' 59) (סמכות בעניינים כלכליים), התש"ע-2010, ה"ח 484, 358 (דברי ההסבר להצעת החוק); ה"פ (ת"א) 21643-01-11 עגיב יעוץ וניהול בע"מ נ' הראל מיום 4/5/11, כב' השופטת רונן (עניין עגיב)].

15. על רקע הדין החל וביישום לענייננו, סבורני כי הסמכות לדון בתביעה נתונה לבית המשפט הכלכלי. זאת, הן כ"עניין אזרחי בקשר לזכויות או לחובות של בעלי מניות בחברה ככאלה, המוסדרים בתקנון החברה או בחוזה אחר" כאמור בסעיף 42ב(א) לחוק; והן מחמת שמדובר ב"עניין אזרחי לפי חוק החברות" כאמור בסעיף 42ב(א)(1)(ד) בצירוף עם סעיף 40(5) לחוק.

16. בעניין עגיב נקבע ביחס למונח "ככאלה" שבסעיף 42ב(א)(3), כי "מונח זה נועד להבחין בין סכסוך בין בעלי מניות בחברה, הנובע מהיותם בעלי מניות בה, לבין סכסוך בין מי שהם במקרה בעלי מניות בחברה, אולם הסכסוך ביניהם אינו נוגע להיותם כאלה (כגון סכסוך שכנים בין מי שהם במקרה בעלי מניות באותה חברה וכד'). סכסוך כזה, שאינו נוגע להיותם של בעלי המניות - 'ככאלה' - איננו צריך להיות נדון כמובן במסגרת המחלקה הכלכלית".

17. כמובא לעיל, עסקינן במחלוקת בין בעלי מניות בפרוסות, כשהתובעות טוענות להפרת ההסכם שמסדיר את היחסים בין בעלי המניות בקשר לניהול החברה. התביעה מכוונת גם כלפי החברה, פרוסות, וגם כלפי הנתבעים 2-3, יחד ולחוד, כאשר חלק מהעילות לחיובם באופן אישי הן עילות לפי סעיפים 192-193 לחוק החברות. דומה כי בעניין זה, אין צורך להרחיב. מדובר בעילות לפי חוק החברות כאמור בסעיף 42ב(א)(1)(ד). החבות נטענת גם מכוח הפרת ההסכם, שהוא הסכם בין בעלי המניות, אשר בית המשפט התבקש להורות על ביטולו. להלן אתייחס עוד לסוגיית הסמכות לפי סעיף 42ב(א) לחוק.

18. כבר נפסק כי סכסוך שנסב על הפרת הסכם בין בעלי מניות בחברה הנוגע לניהולה הוא בבחינת "עניין אזרחי בקשר לחובות וזכויות של בעלי המניות בחברה ככאלה", כלשון ס"ק 3. כך למשל ברע"א 7257/20 עמר נ' אריאלי מיום 7/3/21 (עניין עמר) נקבע, כי בית המשפט הכלכלי מוסמך לדון בסעדים שעניינם ביטול הסכם בין בעלי המניות בנוגע להקמת החברה וניהולה. הצדדים שם אף לא חלקו על כך והמחלוקת נגעה לתביעה הכספית שעקב הפרת ההסכם בלבד. בית המשפט העליון (כב' הש' וילנר) קבע כי גם התביעה הכספית בגין הפרת הסכם כאמור היא בסמכות המחלקה הכלכלית "זאת, מכיוון שסעד זה עוסק למעשה באכיפת אחת מהוראות ההסכם שנכרת בין הצדדים להקמת החברה ולניהולה, אשר מחייבת לכאורה את המבקש, בהיותו בעל מניות בחברה, להשקיע בה סך של 100,000 ₪" (ס' 14). נוכח טיבו של ההסכם כאן והסעדים המבוקשים לביטולו ולפיצויים עקב הפרתו, הדברים יפים גם לענייננו בשינויים המחוייבים (ראו גם ת"א (ת"א) 55044-10-15 דגן נ' שפיר מיום 16/3/16).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 62858-12-20 לירית-קאל בע"מ ואח' נ' פרוסות פקטורי בע"מ ואח'

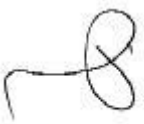
19. בניגוד לטענת התובעות "המבחן הנוגע לסמכות העניינית לדון בעניינים כלכליים הוא מבחן מהותי, המחליף את מבחן הסעד" (עניין עמר, ס' 14). יתר על כן, כפי שצוין בעניין עגיב "סכסוכים רבים בין בעלי מניות הם בעלי אופי חוזי, ואולם המאפיין סכסוכים שהם בסמכותה של המחלקה הכלכלית הוא כי מדובר בסכסוכים חוזיים המתייחסים לעניין הקשור בזכויות וחובות של בעלי מניות בקשר לחוזים ביניהם". אכן, אך טבעי הוא שבסכסוך אזרחי בקשר לזכויות וחובות של בעלי מניות המוסדרים בחוזה, ידונו גם טענות או עילות חוזיות. מכאן שאין בכך שהתובעות מבססות את עילת התביעה (גם) על דיני החוזים, כדי לשנות את מהות העניין שמצוי בסמכותה של המחלקה הכלכלית (ראו גם ת"א (כלכלית) 23133-06-14 ששון נ' וולרט מיום 12/2/15).

20. אני ערה לכך שנטען גם למצגים כוזבים טרם ההתקשרות בהסכם. סבורני כי גם עילות אלה באות בגדר סעיף 342ב(א) לחוק. אציין כי לפי סעיף 42ב(א)(6) לחוק בתי המשפט "עניין כלכלי" הוא גם עניין אזרחי הכרוך בעניין כלכלי, כל זמן שהם נובעים מאותן נסיבות ושחלקו של העניין הכלכלי משמעותי. לפיכך, גם אם חלק מהסעדים אינם נכנסים לגדר "עניין כלכלי" בהתאם לסעיף 42ב(א)(3) או 42ב(א)(1)(ד) לחוק בתי המשפט, אין הסכסוך יוצא מגדר סמכותו של בית המשפט הכלכלי. כפי שצוין בדברי ההסבר להצעת החוק "אין הכוונה שהעילה מן הדין הכלכלי תהיה העיקר ושאר העילות טפלות לה. ייתכנו מקרים שבהם גם העילות הכרוכות יהיו משמעותיות ביחס לנסיבות המקרה, ואולם די בכך שהעילה מן הדין הכלכלי היא משמעותית כשלעצמה, כדי להקנות את סמכות השיפוט לגבי כלל העילות האזרחיות הכרוכות, לבית המשפט המחוזי." (וראו בעניין זה גם האמור בעניין עמר, ס' 15).

21. לא מצאתי ממש ביתר טענות התובעות, והן נדחות. אציין כי נסיבותיו של פסק הדין ברע"א 4180/15 בירן נ' צוקר שונות, ואין ללמוד ממנו את שמבקשות התובעות ללמוד לענייננו.

22. סוף דבר: הסמכות לדון בתביעה נתונה למחלקה הכלכלית ואני מורה על העברתה בהתאם. במכלול הנסיבות ומשלא הוגשה בקשה נפרדת בעניין, לא ראיתי מקום לעשות צו להוצאות.

ניתנה היום, כ"ה טבת תשפ"ב, 29 דצמבר 2021, בהעדר הצדדים.

יעל בלכר, שופטת